

SAMENVATTING

ONDERZOEK BEGRAAFPLAATSENBELEID MOLENLANDEN INCLUSIEF DE DOOR DE GEMEENTERAAD VASTGESTELDE KADERS

Algemeen

Voor u ligt een samenvatting van de resultaten van het onderzoek naar het begraafplaatsenbeleid van de gemeente Molenlanden. Met daarbij de kaders die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. In deze samenvatting geven we over alle onderdelen een zorgvuldige toelichting. Door de kopjes te scannen kunt u de voor u interessante informatie gemakkelijk vinden. De resultaten van het onderzoek hebben meegewogen in het maken van beleid. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Molenlanden, door onderzoeksbureau Toponderzoek.

Onderzoek

Onderzoeksbureau Toponderzoek is op 16 juli 2020 een onderzoek gestart naar het begraafplaatsenbeleid in de gemeente Molenlanden. In dit onderzoek zijn vijf doelgroepen betrokken:

1. Inwoners;
2. Klankbordgroepen en dorps(be)raden;
3. Nabestaanden die gebruik maken van een begraafplaats;
4. Begrafenisondernemers;
5. Kerkgenootschappen.

Gemeenteraad

De gemeenteraad van de gemeente Molenlanden heeft op 29 september 2020 de beleidskaders vastgesteld. Op 24 november 2020 zijn de verordening, nadere regels en tarieventabel als vertaling van deze beleidskaders vastgesteld. Het totale begraafplaatsenbeleid van de beide voormalige gemeenten is hiermee geharmoniseerd en zal per 1 januari 2021 van kracht zijn.

1. Onderhoudsniveau op begraafplaatsen

Op de begraafplaatsen is de gemeente Molenlanden verantwoordelijk voor het onderhoud. Momenteel wordt het beeldkwaliteitsniveau A gehanteerd.

Resultaten onderzoek

Bij alle vijf de doelgroepen geeft de meerderheid van de respondenten aan, in het algemeen, tevreden te zijn over het huidige onderhoud dat wordt uitgevoerd op de begraafplaatsen in onze gemeente. Bij zowel het onderhoud aan de groenvoorzieningen, het onderhoud van paden en parkeerplaatsen en het onderhoud aan grafvakken gaat de voorkeur van alle doelgroepen uit naar het handhaven van het onderhoudsniveau zoals het nu is.

Uitgangspunt gemeenteraad

De gemeente Molenlanden blijft het huidige onderhoudsniveau (beeldkwaliteitsniveau A) hanteren.

2. Urnenvoorziening en strooiveld

Bij een overlijden kan gekozen worden voor een begrafenis of voor een crematie. Na de crematie kan de as van een overledene verschillende bestemmingen krijgen. Voorbeelden hiervan zijn het bewaren van de as in een urn of het uitstrooien. In de gemeente Molenlanden wordt op een aantal begraafplaatsen ruimte geboden voor het plaatsen van urnen. Denk bijvoorbeeld aan een urnenmuur.

Resultaten onderzoek

Het merendeel van de verschillende doelgroepen geeft aan het eens te zijn met de realisatie van een urnenmuur in elke kern met een begraafplaats. Waar een meerderheid van de respondenten het eens is met de realisatie van urnenmuren, bestaat er verdeeldheid over de realisatie van strooivelden.

Uitgangspunt gemeenteraad

In elke kern met een begraafplaats wordt een urnenmuur (en waar mogelijk) strooiveld gecreëerd.

3. Aula's en bergingen

Op een aantal begraafplaatsen staan gebouwen die op dit moment geen functie hebben. Denk hierbij aan aula's, maar ook aan verschillende kleinere gebouwen en hokjes. Doordat deze gebouwen nu geen functie hebben, worden ze veelal als opslag gebruikt voor begraafmateriaal.

De gebouwen hebben vaste beheer- en onderhoudskosten. Om de beheer- en onderhoudskosten te kunnen verlagen kan er gedacht worden aan een nieuwe bestemming of aan de sloop van het gebouw. Bij een nieuwe bestemming kan gedacht worden aan functies die gerelateerd zijn aan de begraafplaats.

Resultaten onderzoek

Per doelgroep is er verdeeld gereageerd over hoe men de toekomst van gebouwen zonder functie ziet. Op basis van de resultaten is er op dit punt niet één conclusie te trekken, mede doordat de situatie per begraafplaats verschilt. Respondenten hebben ook een voorkeur aangegeven voor herbestemmingen. Ook op deze vraag is verdeeld gereageerd. Een overzicht van de gegeven voorkeuren is opgenomen in de totaalrapportage van het onderzoek.

Uitgangspunt gemeenteraad

Voor de gebouwen zonder functie wordt onderzocht in hoeverre herbestemming, 'zelfbeheer' en/of sloop kan plaatsvinden.

4. Ruimte op de begraafplaatsen

De gemeente Molenlanden kent verschillende begraafplaatsen. De ruimte die beschikbaar is om te kunnen blijven begraven, verschilt per begraafplaats. Om deze ruimte voldoende te borgen, kan gekeken worden naar het opnieuw in gebruik nemen van graven waarvan de grafrust is verstreken of waarvan afstand is gedaan. Ook is het uitbreiden van begraafplaatsen een denkrichting.

a. Uitbreiding van begraafplaatsen

Resultaten onderzoek

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat een meerderheid van de respondenten (bij alle doelgroepen) voorstander is van het uitbreiden van een begraafplaats als zich ruimtegebrek voordoet.

Uitgangspunt gemeenteraad

Het blijft ook in de toekomst mogelijk lokaal te kunnen begraven. Indien noodzakelijk zal een begraafplaats waar mogelijk worden uitgebreid.

b. Heringebruikname graven

Bij het heringebruiknemen van graven zijn twee fases te onderscheiden: het moment dat de grafbedekking wordt verwijderd en het moment dat de overledene uit het graf naar het verzamelgraf wordt overgebracht. Deze laatste fase kan alleen plaatsvinden als de grafbedekking reeds is verwijderd.

Resultaten onderzoek

Voor het verwijderen van de grafbedekking geven de begrafenisondernemers de voorkeur aan het standaard verwijderen van de grafbedekking; als de termijn van het graf is verstreken, het graf niet verlengd wordt of als er afstand van is gedaan. De overige doelgroepen geven de voorkeur aan het enkel verwijderen van de grafbedekking wanneer er ruimtegebrek is op de betreffende begraafplaats; bij graven waarvan de termijn is verstreken, graven die niet verlengd worden of waar afstand van is gedaan.

Uit het onderzoek blijkt dat de doelgroep kerkgenootschappen de voorkeur geeft aan het overbrengen van de overledene naar het verzamelgraf, als dit voor meerdere graven tegelijkertijd kan. De overige doelgroepen geven de voorkeur aan het overbrengen van overledenen naar het verzamelgraf in het geval dat er ruimtegebrek op de betreffende begraafplaats is.

Uitgangspunt gemeenteraad

We hanteren een actief beleid ten aanzien van heringebruikname van graven waarvan de termijn is verstreken, graven die niet verlengd worden of waar afstand van is gedaan. Hiermee wordt bedoeld dat wanneer de termijn van een graf is verlopen, niet wordt verlengd of wanneer afstand wordt gedaan van een graf, de grafsteen en grafbedekking wordt verwijderd. Bij ruimtegebrek op de begraafplaats zal (zoals hierboven beschreven) de overledene worden overgebracht naar het verzamelgraf.

5. Kindergraven

Resultaten onderzoek kindergraven

In het onderzoek is uitgevraagd in hoeverre respondenten van de verschillende doelgroepen het eens of oneens zijn met de denkrichting van het college van burgemeester en wethouders om een particulier kindergraf uit te geven voor 20, 30 of 50 jaar tegen een verlaagd tarief. Waardoor de mogelijkheid voor een algemeen kindergraf vervalt. Het is op deze manier mogelijk voor nabestaanden met minder financiële middelen voor een particulier kindergraf te kiezen. Het merendeel van de respondenten (uit alle doelgroepen) geeft aan het eens te zijn met de denkrichting van het college van burgemeester en wethouders.

Over het voor onbepaalde tijd uitgeven van kindergraven zijn geen onderzoeksresultaten. Dit onderdeel is niet meegenomen in het onderzoek.

Uitgangspunt gemeenteraad kindergraven

Kindergraven worden uitgegeven voor onbepaalde tijd en in alle gevallen tegen een verlaagd tarief. Algemene kindergraven worden niet meer uitgegeven.

6. Natuurbegraven

Een natuurbegraafplaats is een begraafplaats waar graven zijn gelegen op een plek in een natuurlijke omgeving.

Resultaten onderzoek

De meerderheid van de respondenten per doelgroep geeft aan open te staan voor de realisatie van een natuurbegraafplaats binnen de gemeente Molenlanden. Respondenten hebben daarnaast aangegeven welke aspecten zij belangrijk vinden bij de realisatie van een natuurbegraafplaats. Daarbij komen de aspecten 'Eeuwigdurende grafurst (er wordt niet geruimd)' en 'Medegebruik (ook wandelen of op een bankje zitten mogelijk maken)' het meest naar voren.

Uitgangspunt gemeenteraad

De gemeenteraad staat open voor het initiatief van een natuurbegraafplaats binnen gemeente Molenlanden, mits de haalbaarheid door de initiatiefnemer wordt aangetoond.

7. Financiën

Niet alle structurele lasten en investeringen in het begraafplaatsenbeleid kunnen worden betaald met de opbrengsten uit het begraafplaatsenbeleid. De kosten van onder andere het onderhoud en het creëren van voldoende ruimte op begraafplaatsen zijn hoger dan de grafrechten en verlengingen opbrengen. Een deel van de kosten wordt betaald van belastinggeld.

Resultaten onderzoek

In het onderzoek is de denkrichting van het college van burgemeester en wethouders, om de kosten en opbrengsten van het begraafplaatsenbeleid meer in balans te brengen, voorgelegd aan de doelgroepen. Uit de resultaten blijkt een voorkeur voor een combinatie van het snijden in de kosten en het verhogen van de tarieven van grafrechten en verlengingen. Uit het onderzoek blijkt geen draagvlak te zijn voor het enkel verhogen van de tarieven van grafrechten en verlengingen.

Uitgangspunt gemeenteraad

De gemeenteraad streeft naar een hogere kostendekkendheid dat binnen 3 jaar moet resulteren in een bezuiniging van € 100.000 op de huidige kosten. Bij de kostendekkendheid wordt gekeken in hoeverre de gemaakte kosten op de begraafplaatsen (o.a. aan onderhoud) zijn gedekt door de inkomsten (o.a. uitgifte van graven). Om de hogere kostendekkendheid te bereiken, wordt onderzocht in hoeverre (her)inrichtingsmaatregelen kunnen bijdragen aan het verlagen van de (onderhouds)kosten zonder dat dit ten koste gaat van het huidige en eerdergenoemd kwaliteitsniveau A.

Meer weten

Het totale beleid, inclusief het raadsvoorstel en de rapportage van de publieke raadpleging over het begraafplaatsenbeleid is te vinden op www.molenlanden.nl/begraven - onderaan de pagina

Heeft u nog vragen?

Stel uw vragen via begrafenis@jouwgemeente.nl. Ook kunt u op werkdagen bellen naar het team begraven, bereikbaar via telefoon 088 75 15 000.